

ROMÂNIA

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII
SECȚIA PENTRU JUDECĂTORI

HOTĂRÂREA nr. 711

din 28 mai 2019

În ședința din data de 28 mai 2019 a Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii a fost supusă analizei cererea formulată de către domnul judecător Mihai Bogdan Mateescu, membru ales al Consiliului Superior al Magistraturii, privitor la apărarea independenței judecătorilor din cadrul Curții de Apel București care au participat la concursul de promovare în funcția de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție, în raport de afirmațiile făcute în mod public, pe o platformă de socializare, de către domnul avocat Gheorghe Piperea, membru în comisia de evaluare.

Analizând cererea formulată și văzând înscrisurile atașate de domnul judecător Mihai Bogdan Mateescu, Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii reține următoarele:

La data de 06.04.2019, domnul avocat Gheorghe Piperea, membru al Comisiei de evaluare a hotărârilor judecătorești pronunțate de candidații judecători de la curțile de apel

care au participat la concursul de promovare la Înalta Curte de Casație și Justiție, a postat pe pagina personală de Facebook, accesibilă publicului larg, o serie de aprecieri cu privire la hotărârile judecătorești pe care le-a analizat în calitatea oficială pe care a deținut-o.

Astfel, domnul avocat Gheorghe Piperea a făcut următoarele afirmații:

„Tot cărând sisific bolovanul celor peste 500 de hotărâri judecătorești de la curțile de apel pe care le analizez încercând să le urc în vârful muntelui, tot dau peste surprize neplăcute în legătura logică și (lipsă de) emoționalitate ale unor "motivări". Azi, de exemplu, am citit o serie de decizii ale unei curți de apel în materie de clauze abuzive, despre care credeam sincer că s-au sedimentat în sensul dat de deciziile destul de clare și unitare ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, favorabile consumatorilor afectați de acest gen de abuz de putere economică.

Ca o tușă groasă, dar ne-necesară, instanța de apel arată că "aceste clauze [de dobândă și de comision de administrare), au un caracter cât se poate de inteligibil și sunt exprimate în mod clar". Superlativul folosit este contrazis de afirmația de pe pagina imediat următoare a deciziei: "din întreaga economie a contractului [deci nu direct, dintr-o clauză "cât se poate de clară" - n.n) se putea stabili în urma unui calcul matematic facil care este cuantumul sumelor pretinse cu titlu de comision de administrare și conversie". De-a dreptul uluitoare, în raport cu prima constatare, este această a treia afirmație a instanței, de la un paragraf imediat următor: "intimata creditoare [banca, n.n.] nu avea obligația de a defini cuvintele "acordare", "administrare" și "conversie" într-un limbaj inteligibil, pentru ca apelanții reclamânți să poată înțelege cu claritate motivele pentru care au fost percepute aceste comisioane. Aceasta deoarece prevederile contractuale contestate sunt cât se poate de clare și inteligibile, iar termenii de „acordare”, „administrare” și „conversie” fac parte din vocabularul de bază al limbii române și înțelesul lor este cunoscut de orice vorbitor al limbii române, astfel că nu este necesară explicitarea suplimentară. Mai mult, din simpla lecturare a clauzelor respective este ușor de

înțeles de către orice consumator că prin semnarea contractului își asumă și obligația de plată a comisioanelor".

Notă intermediară: cuvântul "administrare", în limba română, are mai mult de zece sensuri, nefiind chiar un cuvânt din limbajul de bază. Iar cuvântul "conversie" este cunoscut, probabil, de 20-30% dintre vorbitorii nativi de limba română...

În plus, curtea de apel confirmă ea însăși confuzia dintre dobândă și comision, adică ambiguitatea termenilor pe care banca "nu trebuia să îi definească", de vreme ce toată lumea știe ce înseamnă comision: "aceste comisioane fac parte din costul creditului și sunt parte integrantă din partea [sic!] de obligații asumată de împrumutat pentru a i se pune la dispoziție suma respectivă de bani". Dar, de vreme ce dobânda este ceea ce trebuie să plătească debitorul pentru că banca i-a pus la dispoziție o sumă de bani, iar comisionul este și el o obligație de plată pentru că banca i-a pus la dispoziție o sumă de bani, și comisionul și dobânda făcând parte din costul contractului de credit, înseamnă că nu este nicio diferență între dobânzi și comisioane și, mai mult, că un comision de administrare/risc/monitorizare este un supliment de dobândă introdus de bancă în mod înșelător în contract. Pentru care, desigur, nu există contra-prestație. Acest "amănunt" a fost afirmat de cel puțin o mie de ori de către Înalta Curte de Casație și Justiție, între 2013-2018: comisionul plătit lunar, ca procent aplicabil valorii inițiale sau soldului creditului, este o dobândă mascată și, deci, este o clauză abuzivă ce relevă nu numai reaua-credință a băncii, ci și practicile sale înșelătoare.

Dar ce mai contează aceste amănunte, când trebuie să dai curs directivelor seminariilor de la Sinaia?"

Potrivit dispozițiilor art. 30 din Legea nr. 317/2004 privind organizarea și funcționarea Consiliului Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările și completările ulterioare „ Secțiile corespunzătoare ale Consiliului Superior al Magistraturii au dreptul, respectiv obligația corelativă de a se sesiza din oficiu pentru a apăra judecătorii și procurorii împotriva oricărui act de imixtiune în activitatea profesională sau în legătură cu aceasta, care ar putea afecta independența

sau imparțialitatea judecătorilor, respectiv imparțialitatea sau independența procurorilor în dispunerea soluțiilor, în conformitate cu Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și împotriva oricărui act care ar crea suspiciuni cu privire la acestea.”

Noțiunile de *independență* și de *imparțialitate a magistraților* precum și necesitatea respectării acestora sunt prevăzute în reglementări interne și internaționale.

Astfel, *principiile independenței și imparțialității magistraților* sunt consfințite de reglementările art. 124 alin. (3) din Constituția României, art. 2 alin. (3) și art. 3 alin. (1) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și în art. 3 alin. (2) din Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor.

Art. 1 din Principiile fundamentale referitoare la independența magistratului, adoptate la Milano în anul 1985 și confirmate de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite dispune că „independența magistraturii trebuie garantată de către stat și enunțată în Constituție sau altă lege națională, iar toate instituțiile guvernamentale sau altele trebuie să o respecte”.

În cadrul acelorași principii, potrivit art. 2 se prevede că „sistemul juridic va decide în problemele care îi sunt înaintate, imparțial, pe baza faptelor și în conformitate cu legea, fără vreo restricție, influență incorectă, sugestie, presiune, amenințare sau interferență, directă sau indirectă, din orice parte sau pentru orice motiv”.

Recomandarea (2010)12 a Comitetului de Miniștri al statelor membre privitoare la independența, eficiența și rolul judecătorilor, a elaborat mai multe reguli cu valoare de principiu în scopul promovării independenței sistemului judiciar, statele având obligația de a lua toate măsurile necesare pentru a respecta, promova și proteja independența judecătorilor.

Independența magistraților nu constituie doar o garanție a statului pentru înfăptuirea justiției, ci în egală măsură, un drept și o obligație a magistraților, un „atribut al funcției, care îi permite judecătorului să acționeze în realizarea actului juridic și, mai ales, să decidă doar în baza legii și a propriei conștiințe, fără nici o subordonare sau influență”.

Conform dispozițiilor legii fundamentale care consacră libertatea de exprimare în componentele sale privind dreptul la opinie și informație, prevăzute de art. 30 și art. 31 din Constituția României, precum și la art. 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului în această materie, se poate concluziona că dreptul la liberă exprimare nu este unul absolut, acesta fiind susceptibil de anumite restrângeri, în ipoteza în care folosirea libertății de exprimare este îndreptată împotriva unor valori pe care statul le poate în mod legitim apăra, cum ar fi autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.

Astfel, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în cauza Păger și Oberschlick contra Austriei a decis că „activitatea justiției nu poate fi discutată fără să se aibă în vedere anumite limite pentru a nu submina autoritatea acesteia, comandament deosebit de important într-un stat de drept”.

Nu în ultimul rând, trebuie reținut că referindu-se la restrângerea libertății de exprimare în scopul garantării autorității și imparțialității puterii judecătorești, Curtea Europeană de Justiție a apreciat în mod constant că un rol important în asigurarea independenței și imparțialității judecătorului îl au și aparențele (cauzele Findlay versus Regatul Unit din data de 25.09.1997, McGonnell versus Regatul Unit, din data de 08.02.2000), astfel încât afirmațiile formulate sub diferite modalități trebuie să elimine orice suspiciune privind afectarea independenței judecătorilor.

Secția pentru judecători constată că afirmațiile care fac obiectul analizei cu privire la posibila afectare a independenței judecătorilor din cadrul Curții de Apel

de București care au participat la concursul de promovare în funcția de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție, organizat în perioada 21.12.2018-02.05.2019, au caracter public, fiind postate de către domnul avocat pe pagina personală de facebook, accesibilă publicului larg.

Ca un prim aspect, Secția reține că afirmațiile făcute de domnul avocat nu au fost făcute în calitate de observator extern ci în calitate de membru al comisiei de evaluare a hotărârilor judecătorești, numit, prin Hotărârea Secției pentru judecători nr. 234/31.01.2019, calitate în virtutea căreia a luat cunoștință de hotărâri pronunțate de către candidații la promovarea în funcția de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția a II-a civilă.

În cuprinsul textului, domnul avocat critică, la modul general, hotărâri emise de către o curte de apel într-o anumită categorie de cauze, vorbindu-se despre „o serie de decizii ale unei curți de apel în materie de clauze abuzive...” după ce în prealabil menționează cele „500 de hotărâri judecătorești de la curțile de apel pe care le analizez”. În catalogarea hotărârilor analizate sunt folosite expresii de genul, *„suprize neplăcute în legătura logică și (lipsa de) emoționalitate”* „*Ca o tușă groasă, dar ne-necesară...*”, „*Superlativul folosit este contrazis de afirmația de pe pagina imediat următoare a deciziei*”, „*De-a dreptul uluitoare, în raport cu prima constatare, este această a treia afirmație a instanței*” sau cuvântul *motivare* este, într-un mod persiflator, pus între ghilimele.

Se insinuează că problematica analizată în hotărâri a constituit și obiectul unor soluții date de către Înalta Curte de Casație și Justiție, prin catalogarea acestor soluții și a raționamentelor avute în vedere de instanța supremă, drept „amănunte”, acreditându-se ideea că în dezlegarea cauzei, instanța inferioară nu ar ține cont de practica Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Raportat la caracterul public al criticilor exprimate de către domnul avocat, Secția nu poate omite faptul că, în calitatea sa de membru al comisiei de evaluare, acestea puteau fi făcute în cadrul probei constând în evaluarea lucrărilor întocmite

de candidați. La evaluare sunt avute în vedere criterii precum *capacitatea de analiză și sinteză, coerența în exprimare sau argumentație din punct de vedere al clarității și logicii*, pentru fiecare dintre aceste criterii existând obligația motivării punctajului acordat. Or opțiunea domnului avocat de a exprima public, și nu în cadrul prevăzut de lege, un punct de vedere critic cu privire la hotărâri emise de o curte de apel într-un anumit gen de cauze, denotă intenția de a induce în rândul publicului o stare de suspiciune vizavi de modalitatea de soluționare a acestor cauze.

Mai mult, prin întrebarea cu caracter retoric de la finalul postării, domnul avocat susține ideea conform căreia raționamentul evocat în hotărârea dată ca exemplu în postare, ar reprezenta rezultatul unor „directive” conturate în urma unor seminarii, care au fost incluse în programele de formare continuă a magistraților, aprobate de către Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, în conformitate cu dispozițiile legale.

Astfel, reținând tendința de generalizare care rezultă din cuprinsul textului postat în mod public pe rețeaua de socializare de către domnul avocat Gheorghe Piperea, Secția pentru judecători apreciază că afirmațiile mai sus-menționate sunt de natură să afecteze independența judecătorilor Curții de Apel București care au participat la concursul de promovare în funcția de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție, organizat în perioada 21.12.2018-02.05.2019, insinuându-se ideea că judecătorii investiți cu soluționarea unui anumit tip de cauze nu ar judeca imparțial, fără vreo influență incorectă, sugestie sau interferență din orice parte sau orice motiv.

Pentru aceste considerente, în temeiul dispozițiilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și al art. 75 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prin vot direct și secret, cu unanimitatea

voturilor valabil exprimate ale membrilor prezenți, respectiv 8 voturi DA și 2 voturi nule;

SECȚIA PENTRU JUDECĂTORI A CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII HOTĂRĂȘTE

Art.1 - Apărarea independenței judecătorilor din cadrul Curții de Apel București care au participat la concursul de promovare în funcția de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție în raport de afirmațiile făcute în mod public de către domnul avocat Gheorghe Piperea, membru în comisia de evaluare.

Art.2 - Prezenta Hotărâre nr. 711 din 28 mai 2019 a Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii se va publica pe pagina de internet a Consiliului Superior al Magistraturii.

Dată în București, la data de 28 mai 2019

**Președinte,
Judecător Lia SAVONEA**

